

**เอกสารประกอบการเรียน
วิชา การบัญชี
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี**

เล่ม 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

**นางคณขจีณู เพชรจรัส
ตำแหน่ง ครู วิชาฐานะ ครูชำนาญการ
โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41**

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การบัญชี สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ เพิ่มเติม ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ทางโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จัดขึ้นให้นักเรียนได้เรียนตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตนเองโดยได้จัดทำเนื้อหาสาระสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยเอกสารประกอบการเรียนทั้งสิ้น 11 เล่ม ดังนี้

- เล่ม 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี
- เล่ม 2 สมการบัญชีและงบแสดงฐานะการเงิน
- เล่ม 3 การวิเคราะห์รายการค้า
- เล่ม 4 การบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป
- เล่ม 5 การบันทึกรายการค้าในสมุดแยกประเภททั่วไป
- เล่ม 6 งบทดลอง
- เล่ม 7 สมุดเงินสด 2 ช่อง
- เล่ม 8 กระดาษทำการ
- เล่ม 9 งบการเงิน
- เล่ม 10 การปิดบัญชี
- เล่ม 11 บัญชีครัวเรือนตามรอยพ่อ

สำหรับเอกสารประกอบการเรียนเล่ม 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายของการบัญชี จุดประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชี ประวัติความเป็นมาของการบัญชี แม่บทการบัญชีและข้อแนะนำการเรียนวิชาบัญชี สรุปเนื้อหา ศัพท์บัญชี แบบฝึกปฏิบัติ ใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รวมทั้งเฉลยคำตอบ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทั้งในเวลาเรียน นอกเวลาเรียน และทราบผลในทันที

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการเรียน รายวิชาการบัญชี สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะช่วยพัฒนาระบบการเรียนรู้อันเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้นักเรียน ค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีกิจนิสัยความมีระเบียบ ละเอียด รอบคอบ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นประโยชน์สำหรับ ครู และผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ตามสมควร

คงขวัญ เพชรวาริ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	๗
สารบัญภาพ.....	ค
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน.....	1
ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ผังสาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ.....	2
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	3
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี.....	5
ความหมายของการบัญชี.....	5
วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชี.....	7
ประโยชน์ของการบัญชี.....	8
ประวัติของการบัญชี.....	9
แม่บทการบัญชี.....	9
ข้อแนะนำเกี่ยวกับการเรียนวิชาบัญชี.....	15
สรุป.....	17
ศัพท์บัญชี.....	18
แบบฝึกปฏิบัติที่ 1	19
กิจกรรมที่ 1.1.....	22
กิจกรรมที่ 1.2.....	23
แบบทดสอบหลังเรียน.....	24
บรรณานุกรม.....	26
ภาคผนวก.....	27
เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 1.....	28
เฉลยกิจกรรมที่ 1.1	29
เฉลยกิจกรรมที่ 1.2	31
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ ก่อนเรียน-หลังเรียน.....	33
เฉลยแบบทดสอบ ก่อนเรียน.....	34
เฉลยแบบทดสอบ หลังเรียน.....	35
เกณฑ์การให้คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ.....	36
แบบบันทึกคะแนน.....	37

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพแม่บทการบัญชีสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน.....	10

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

บทบาทของนักเรียน

1. อ่านคำชี้แจง และศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของเอกสารประกอบการเรียน ให้เข้าใจ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการเรียนรู้
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยความซื่อสัตย์ ในกระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ แล้วตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนในภาคผนวก
3. ศึกษาเนื้อหาของเอกสารประกอบการเรียนตามลำดับ โดยบันทึกสรุปความรู้ลงในกระดาษที่เตรียมไว้ พร้อมปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละใบงาน ทำแบบฝึกปฏิบัติ และตรวจคำตอบกับเฉลยใบงานและเฉลยแบบฝึกปฏิบัติในภาคผนวกเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจ
4. เมื่อนักเรียนศึกษาเนื้อหาและปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละใบงาน ทำแบบฝึกปฏิบัติครบแล้ว ให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนพร้อมทั้งตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
5. สรุปผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน
6. เมื่อนักเรียนเกิดข้อสงสัยในเนื้อหา สามารถขอปรึกษาและคำแนะนำจากครูผู้สอน หรือรับเอกสารประกอบการเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนเพื่อให้เข้าใจมากขึ้นได้ตามความเหมาะสม

ขั้นตอนการเรียนรู้

1. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบัญชี จำนวน 40 ข้อ เพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของตนเอง และทำแบบทดสอบก่อนเรียนในเอกสารประกอบการเรียน แต่ละเล่มมีจำนวน 10 ข้อด้วยความซื่อสัตย์ ในกระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ แล้วตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนในภาคผนวก
2. นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถ ตามลำดับขั้นตอน
3. หลังจากเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนในแต่ละเล่มจบแล้วให้ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ และเมื่อเรียนจบทุกเล่มให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่องการบัญชี จำนวน 40 ข้อ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

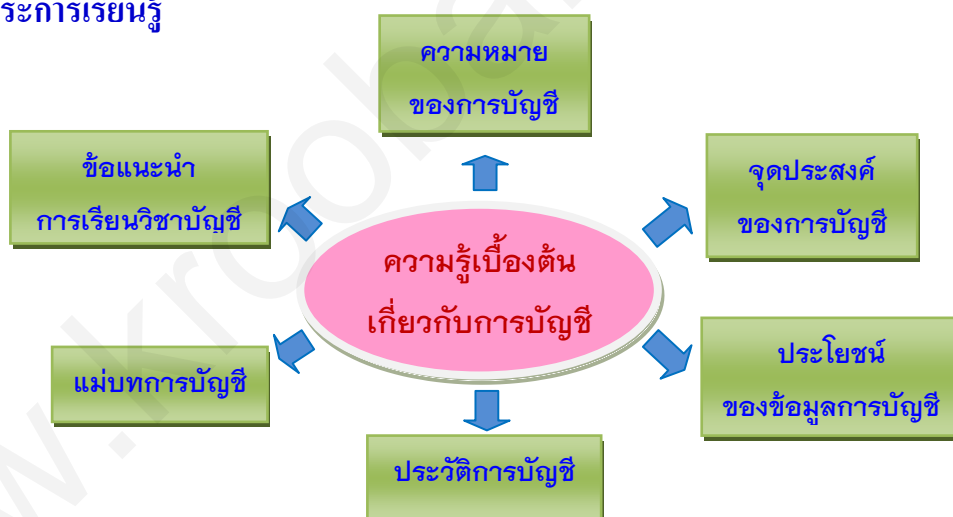
ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย จุดประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชี ประวัติของการบัญชี แม่บทการบัญชี และปฏิบัติตามข้อแนะนำเกี่ยวกับการเรียนวิชาบัญชี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของการบัญชีได้
2. บอกจุดประสงค์ของการบัญชีได้
3. บอกประโยชน์ของข้อมูลการบัญชีได้
4. บอกประวัติความเป็นมาของการบัญชีได้
5. อธิบายแม่บทการบัญชีได้
6. แนะนำการเรียนวิชาบัญชีได้

ผังสาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ

การบัญชีมีบทบาทและมีความสำคัญในกิจการทุกประเภท ไม่ว่าจะดำเนินการโดยหวังผลกำไรหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติงานด้านบัญชีหรือการประยุกต์ ใช้บัญชีครัวเรือน ตามแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรเข้าใจความหมายของการบัญชี จุดประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชี ข้อแนะนำการเรียนวิชาบัญชี รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับแม่บทการบัญชี เพื่อประยุกต์ใช้งานดังกล่าวข้างต้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องกระดาษคำตอบ เวลา 10 นาที

1. ข้อใดคือ “การบัญชี”
  - ก. Bookkeeping
  - ข. Bookkeeper
  - ค. Accounting
  - ง. Account
2. หน่วยงานใดรับผิดชอบร่างมาตรฐานการบัญชีในปัจจุบัน
  - ก. สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย
  - ข. สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา
  - ค. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
  - ง. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์
3. ข้อใดถือเป็นการรวบรวมข้อมูล
  - ก. บันทึกการรายการค้าในสมุดรายวัน
  - ข. หลักฐานการรับและจ่าย
  - ค. จัดหมวดหมู่บัญชี
  - ง. การทำงานการเงิน
4. การทำบัญชี คือข้อใด
  - ก. Bookkeeping
  - ข. Bookkeeper
  - ค. Accounting
  - ง. Report
5. ผู้มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีคือใคร
  - ก. Bookkeeping
  - ข. Bookkeeper
  - ค. Accounting
  - ง. Auditor

6. ข้อมูลทางการเงินมีประโยชน์ต่อบุคคลตามข้อใดบ้าง
- ก. เจ้าหนี้
  - ข. ผู้ลงทุน
  - ค. รัฐบาล
  - ง. ถูกทุกข้อ
7. ข้อใดแสดงถึงการให้ข้อมูลทางการเงิน
- ก. ใบกำกับสินค้า
  - ข. งบกำไรขาดทุน
  - ค. งบประมาณเงินสด
  - ง. การบันทึกรายการค้า
8. ข้อใดหมายถึง “Collecting”
- ก. การรวบรวม
  - ข. การจำแนก
  - ค. การบันทึก
  - ง. การสรุป
9. ข้อใดหมายถึง “Recording”
- ก. การรวบรวม
  - ข. การบันทึก
  - ค. การจำแนก
  - ง. การสรุป
10. ข้อใดเป็นลักษณะของการสรุปข้อมูล
- ก. ใบกำกับสินค้า
  - ข. งบกำไรขาดทุน
  - ค. สมุดรายวันขั้นต้น
  - ง. การวางระบบบัญชี

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

ความหมายของการบัญชี

การบัญชี (Accounting) เป็นเรื่องราวของการจัดบันทึกรายการหรือข้อมูลที่เป็นจำนวนเงินรายการประเภทเดียวกันจะถูกบันทึกไว้ด้วยกัน และเมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งจะต้องสรุปยอดของรายการต่าง ๆ ที่ได้บันทึกไว้ว่า แต่ละรายการมียอดเป็นเท่าใด แล้วจัดทำเป็นรายงาน รวมทั้งการวิเคราะห์และตีความหมายของข้อมูลที่ปรากฏในรายงานที่ทำขึ้น

ในปัจจุบันการบัญชียิ่งมีบทบาทมากยิ่งขึ้น คนส่วนใหญ่คิดว่าการบัญชีเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักบัญชีเท่านั้น ความจริงแล้ว การบัญชีเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน การรับเงิน การจ่ายเงินเพื่อซื้อสิ่งของ การกู้เงินจากธนาคารเพื่อซื้อบ้านล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีทั้งสิ้น เพียงแต่ไม่ได้มีการบันทึกข้อมูลเหล่านี้ หรืออาจจะมีการบันทึกเพียงบางเรื่องเท่านั้น

เมื่อพูดถึง “การบัญชี” บุคคลทั่วไปจะนึกถึงตัวเลข และคิดว่ายาก บางคนไม่อยากจะเรียนบัญชีเพราะคิดว่าตนเองไม่เก่งคณิตศาสตร์ ไม่ถนัดในเรื่องการคิดคำนวณ ซึ่งในความเป็นจริง การเรียนวิชาบัญชีไม่ได้ยากอย่างที่หลายคนคิด ความหมายของการบัญชีมีคำจำกัดความมากมายตามหลักวิชาการ แต่เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันและใช้กันโดยทั่วไปคือ ที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.) (The Institute of Certified Accountants and Auditor of Thailand : ICAAT) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ดังนี้

การบัญชี (Accounting) หมายถึง ขั้นตอนการรวบรวม การวิเคราะห์และการรายงานข้อมูลทางการเงิน

การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูล เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่เป็นในรูปของตัวเงินไว้ใน สมุดบัญชีอย่างสม่ำเสมอเป็นระเบียบถูกต้องตามหลักการและผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคล หลายฝ่ายและ ผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศสหรัฐอเมริกา (The American Institute of Certified Public Accountants : AICPA) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ดังนี้

การบัญชี หมายถึง ศิลปะของการจดบันทึก การจำแนกให้เป็นหมวดหมู่ และสรุปผลสิ่งสำคัญในรูปตัวเงิน รายการ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องทางด้านการเงิน รวมทั้งการแปลความหมายของผลการปฏิบัติงานดังกล่าว ซึ่งเป็นคำนิยามที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป

สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. **การทำบัญชี** (Book Keeping) เป็นหน้าที่ของผู้ทำบัญชี (Book Keeper) ซึ่งมีขั้นตอนของการปฏิบัติงานดังนี้

1.1 **การรวบรวม** (Collecting) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลหรือรายการค้าที่เกิดขึ้นประจำวัน และหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน ธุรกิจ เช่น หลักฐานการซื้อเชื่อและขายเชื่อ หลักฐานการรับเงินและจ่ายเงิน เป็นต้น

1.2 **การจดบันทึก** (Recording) หมายถึง การนำรายการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาบันทึกลงในสมุดรายวันขั้นต้นให้ถูกต้อง ตามหลัก การบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยเรียงรายการตามลำดับก่อนหลัง และมีเอกสารประกอบ เช่น ใบกำกับสินค้า ใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น

1.3 **การจำแนก** (Classifying) หมายถึง การนำรายการค้าที่บันทึกลงในสมุดรายวันขั้นต้นมาจำแนกให้เป็นหมวดหมู่ของประเภท บัญชีต่าง ๆ เช่น หมวดสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่าย

1.4 **การสรุปข้อมูล** (Summarizing) หมายถึง การนำประเภทหมวดหมู่ ทางการบัญชีที่เกิดขึ้นจากการบันทึกรายการค้านั้น ๆ เพื่อให้ทราบผล ของการดำเนินงานของกิจการจะสรุปผลออกมาทางรูปแบบงบการเงินคือ “งบกำไรขาดทุน” และถ้าต้องการทราบฐานะการเงินของกิจการ ก็จะสรุปผลออกมา ทางรูปแบบงบการเงินเช่นเดียวกันคือ “งบแสดงฐานะการเงิน” หรือ “งบดุล”

2. **การให้ข้อมูลทางการเงิน** เพื่อประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ผู้ให้กู้ เจ้าหนี้ นักลงทุน เป็นต้น นอกจากนี้ ข้อมูลทางการเงินยังสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ทางด้านการเงินการจัดทำงบประมาณ การปรับปรุงบัญชี เป็นต้น

สรุปได้ว่า การบัญชี หมายถึง “กระบวนการ ตั้งแต่เริ่มของการเก็บเอกสารหลักฐาน ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และการบันทึกรายการในรูปแบบของเงินตราและเหตุการณ์และมีการจัดระบบรายการ จนนำไปสู่การสรุปเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ และแปลผลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ”

เป้าหมายหลักของการประกอบธุรกิจทุกประเภท คือ ต้องการมีผลการดำเนินงานให้ได้กำไรสุทธิสูงสุด และมีฐานะการเงิน ที่มั่นคงซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่บ่งบอกผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการที่ได้มาจากขบวนการบัญชีที่เริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูล จำแนก และสรุปผลตามระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันค่อนข้างสูงมาก การที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจจำเป็นต้องอาศัยขบวนการวางแผนเพื่อกำหนดทิศทาง แนวนโยบายให้กับธุรกิจในอนาคต งบการเงินจึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชี

1. เพื่อช่วยให้เจ้าของกิจการสามารถควบคุมรักษาสินทรัพย์ของกิจการได้ โดยต้องรับผิดชอบสินทรัพย์ให้อยู่ครบตามยอดคงเหลือในบัญชี
2. เพื่อช่วยให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการ ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่าผลการดำเนินงานที่ผ่านมากิจการมีกำไรหรือขาดทุนเป็นจำนวนเท่าใด
3. เพื่อทราบฐานะการเงินของกิจการอยู่ตลอดเวลา เพราะมีการบันทึกบัญชีสินทรัพย์หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของ
4. เป็นการรวบรวมสถิติอันเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายบริหาร ที่จะให้ข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงาน และควบคุมกิจการให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย
5. เพื่อจดบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลังไว้เป็นหลักฐานอ้างอิง และจำแนกประเภทของรายการค้าต่างไว้
6. เพื่อถูกต้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำบัญชีของกิจการต่าง ๆ
7. เพื่อรายงานต่อหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสรรพากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เป็นต้น

ประโยชน์ของการบัญชี

1. เพื่อเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ การทำบัญชีจะทำให้กิจการทราบผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงิน และความมั่นคงของธุรกิจ โดยในการจัดทำบัญชีนั้นจะบันทึกรายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจ
2. เพื่อช่วยในการวางแผนและตัดสินใจของธุรกิจ ข้อมูลบัญชีจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการตัดสินใจ โดยประเมินจากข้อมูลเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของรายงานวิเคราะห์ต่าง ๆ อันเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหารงานสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เพื่อช่วยในการวางแผนกำไร และควบคุมค่าใช้จ่ายของกิจการ เมื่อข้อมูลทางบัญชีถูกต้อง จะทำให้กิจการทราบจำนวนต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและคำนวณต้นทุนของสินค้าและบริการได้ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจกำหนดราคาสินค้าหรือบริการของธุรกิจ ช่วยควบคุมต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามประมาณการที่ได้กำหนดไว้ และสามารถนำไปวิเคราะห์ ปรับปรุงรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก รวมถึงช่วยในการวางแผนดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับทรัพยากรที่กิจการมีอยู่
4. เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการหาแหล่งเงินทุน ในการจัดทำบัญชีจะทำให้ได้รายงานทางการเงินที่ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อทางธุรกิจต่าง ๆ อันเป็นหลักฐานในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหนี้และสถาบันการเงิน เช่น จะใช้รายงานทางการเงินของกิจการ พิจารณาอนุมัติสินเชื่อจากความน่าเชื่อถือ และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอกู้ยืม
5. เพื่อให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี และเป็นสัญญาณเตือนภัยของกิจการ การมีระบบบัญชีที่ดีจะทำให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดีที่ช่วยให้กิจการป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากข้อมูลทางการเงิน ตลอดจนรายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องมีความถูกต้องที่สามารถยืนยันถึงที่มาที่ไปได้ สามารถป้องกันการทุจริตได้
6. เพื่อประโยชน์ในการวางแผน เพื่อเสียภาษีได้อย่างถูกต้องและประหยัด ข้อมูลบัญชีที่ถูกต้องจะทำให้ทราบกำไรขาดทุนที่แน่นอน สามารถวางแผนภาษีอากรได้อย่างเหมาะสม ประหยัด และเสียภาษีได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ประวัติของการบัญชี

ในปี ค.ศ. 1494 ลูกกา ปาซิโอลิ (Luca Pacioli) ชาวอิตาลีได้เขียนหนังสือเชิงคณิตศาสตร์เรื่อง Summa de Arithmetica Geometrica Proportionalita ซึ่งส่วนหนึ่งได้กล่าวถึงหลักการบัญชีโดยกำหนดศัพท์ที่มาของคำว่า “Debito หมายถึง เป็นหนี้” และ “Credito หมายถึง เชื้อถือ” อันเป็นพื้นฐานที่มาของคำว่า Debit (เดบิต) และ Credit (เครดิต) ตามหลักการบัญชี ซึ่งเป็นที่ยอมรับและถือปฏิบัติมาจนถึงทุกวันนี้ ลูกกา ปาซิโอลิ ได้รับการยกย่องว่า เป็นบิดาแห่งการบัญชี

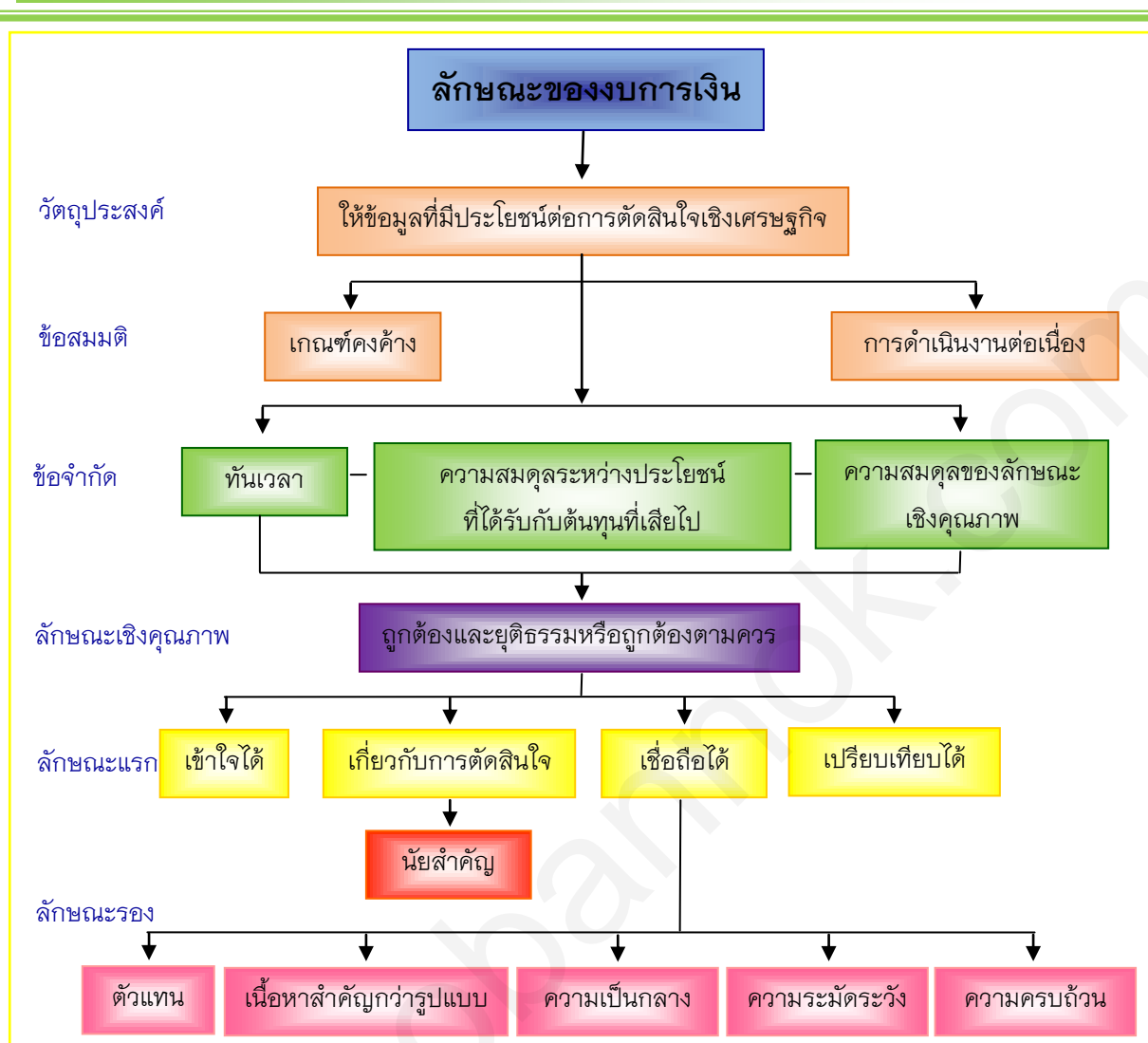
สำหรับประเทศไทย การบัญชีเริ่มต้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวม โดยมีการออกกฎหมายให้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ตาม พ.ร.บ. การบัญชี พ.ศ. 2482 โดยผู้ที่เผยแพร่ความรู้ทางด้านการบัญชีในระยะแรกคือ พระยาไชยยศสมบัติ (เสริม กฤษณามระ) และหลวงดำรงอิศรานุวรรต (ม.ล. ดำริ อิศรางกูร ณ อยุธยา) ได้ทำหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาบัญชีเพื่อเผยแพร่ ทำให้คนไทยมีความรู้ทางด้านการบัญชี

แม่บทการบัญชี

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ได้กำหนดแม่บทการบัญชีฉบับนี้ขึ้นจากมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเรื่อง แม่บทการบัญชี (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements (April 2001)) โดยไม่มีความแตกต่าง โดยมีความประสงค์ที่จะใช้แม่บทการบัญชีเป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีที่มีอยู่ในปัจจุบัน และพัฒนามาตรฐานการบัญชีที่จะใช้ในอนาคตให้สอดคล้องกันและสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard : IAS)

อีกทั้งยังมีความประสงค์ให้ผู้จัดทำและผู้ใช้งบการเงินเข้าใจถึงที่มาและเนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิงในการนำมาตรฐานการบัญชีที่มีอยู่มาถือปฏิบัติทางบัญชีในเรื่องที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้

ภาพที่ 1 แม่บทการบัญชีสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน

แม่บทการบัญชีไม่ถือเป็นมาตรฐานการบัญชี แต่เป็นกรอบหรือแนวคิดขั้นพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนองบการเงินตลอดจนการกำหนดและนำมาตรฐานการบัญชีมาปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเรื่องที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีรองรับ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายมีความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน แม่บทการบัญชีเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของงบการเงิน

เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ของกิจการ ซึ่งแสดงไว้ในงบดุล งบกำไรขาดทุน และ งบกระแสเงินสด ตามลำดับ รวมถึง หมายเหตุประกอบงบการเงิน รายละเอียดประกอบและข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินโดยฝ่ายบริหารของกิจการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำ และนำเสนอ งบการเงินของกิจการ

ข้อมูลในงบการเงินต้องมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน ทุกประเภทกล่าวคือข้อมูลที่นำเสนอจะต้องมีลักษณะร่วมซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการทั่วไปของผู้ใช้งบการเงินได้ ทุกกลุ่มแม่บทการบัญชีมีได้เน้นถึงความสำคัญของผู้ใช้งบการเงิน กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะแต่โดยนัยแล้วให้ถือความต้องการของผู้ลงทุนเป็นเกณฑ์ อย่างไรก็ตามงบการเงินไม่อาจให้ข้อมูลทุกประเภทที่ผู้ใช้งบการเงินต้องการได้ เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่แสดงถึงผลกระทบทางการเงินจากเหตุการณ์ในอดีตโดยที่งบการเงินไม่จำเป็นต้องแสดงข้อมูลที่มีใช้ข้อมูลทางการเงิน

แม่บทการบัญชีเน้นว่าแม้ข้อมูลในงบการเงินจะเป็นข้อมูลในอดีตแต่สามารถช่วยผู้ใช้งบการเงินในการประมาณการและการคาดการณ์ในอนาคตเพื่อใช้ตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้ การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินนั้นรวมถึงการประเมินผล การบริหารงาน ความสามารถในการทำกำไร และการก่อกระแสเงินสดของกิจการ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ในกรณีใดกรณีหนึ่ง เช่น การตัดสินใจโยกย้ายหรือเปลี่ยนผู้บริหารการขายหรือถือเงินลงทุน ในกิจการต่อไปการอนุมัติวงสินเชื่อ การดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ และการกำกับดูแล ของหน่วยงานราชการ เป็นต้น

ข้อสมมติตามแม่บทการบัญชี มีดังนี้

(1) **เกณฑ์คงค้าง (Accrual basis)** เป็นเกณฑ์วัดผลการดำเนินงาน โดยการบันทึกบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายด้วยการยึดหลักว่ารายได้ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ในงวดบัญชีใด ให้ถือเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของงวดบัญชีนั้น ๆ ไม่ว่าจะได้รับหรือจ่ายเป็นเงินสดหรือไม่ก็ตาม งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามเกณฑ์คงค้างจะแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานได้ถูกต้อง ครบถ้วนตรงตามงวดบัญชีที่เกิดขึ้นและแสดงข้อมูล เกี่ยวกับ ภาระผูกพันที่กิจการต้องรับหรือ จ่ายเงินสดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้ เจ้าหนี้ รายได้ค้างรับ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น

(2) การดำเนินงานต่อเนื่อง (Going Concern) เป็นข้อสมมุติที่กล่าวถึงกิจการที่จัดตั้งตามวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและดำรงอยู่ต่อไป ในอนาคต หากกิจการมีเจตนาหรือความจำเป็นที่จะเลิกกิจการของการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ งบการเงินต้องจัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์อื่นและต้องเปิดเผยหลักเกณฑ์ที่ใช้ในงบการเงินนั้น ๆ

2. ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

งบการเงินจะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ก็ต่อเมื่องบการเงินนั้นมีลักษณะเชิงคุณภาพตามที่แม่บทการบัญชีกำหนดไว้ดังนี้

2.1 ความเข้าใจได้ ข้อมูลในงบการเงินต้องสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูลดังกล่าวภายใต้ ข้อสมมุติที่ว่าผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชี รวมทั้งมีความตั้งใจตามควรที่จะศึกษาข้อมูลดังกล่าว

2.2 ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ข้อมูลจะมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินได้นั้นต้องเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีตปัจจุบันและอนาคตรวมทั้งช่วยยืนยัน หรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้ อย่างไรก็ตามผู้ใช้งบการเงินควรคำนึงถึงความมีนัยสำคัญในการพัฒนาความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูลนั้น ข้อมูลจะถือว่ามีนัยสำคัญเมื่อการละเว้นที่จะแสดงข้อมูลนั้นหรือการแสดงข้อมูลนั้น อย่างผิดพลาด ทำให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจผิดพลาด หรือตัดสินใจแตกต่างไปจากที่ควรจะเป็นหากผู้ใช้งบการเงินได้ทราบข้อมูลนั้น

2.3 ความเชื่อถือได้ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต้องเชื่อถือได้โดยเป็นข้อมูลที่ปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญ และความลำเอียงซึ่งประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

(1) **การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม** หมายถึง ข้อมูลควรแสดงตามเหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้นแล้ว นั่นคือเป็นข้อมูลที่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ ณ วันที่เสนอรายงาน

(2) **เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ** หมายถึง ข้อมูลต้องบันทึกและแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจไม่ใช่ตามรูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว

(3) **ความเป็นกลาง** หมายถึง ข้อมูลที่แสดงต้องมีความเป็นกลางหรือปราศจากความลำเอียงโดยไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะชี้นำผู้ใช้งบการเงิน

(4) **ความระมัดระวัง** หมายถึง การใช้ดุลยพินิจที่จำเป็นในการประมาณการภายใต้ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือ

(5) **ความครบถ้วน** หมายถึง ข้อมูลในงบการเงินต้องมีความครบถ้วน โดยพิจารณาความมีนัยสำคัญและต้นทุนในการจัดทำ หมายถึง เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาด หรือทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิด

2.4 การเปรียบเทียบกันได้ ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินในรอบระยะเวลาต่างกันของกิจการเดียวกันและงบการเงินในรอบระยะเวลาเดียวกันของกิจการแต่ละกิจการได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบเดียวกันตลอดไป และไม่สามารถยกเป็นข้ออ้างที่จะไม่นำมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสมกว่ามาถือปฏิบัติ เพื่อให้ข้อมูลสามารถเปรียบเทียบกันได้ การเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูลช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการนั้น รวมทั้งเปรียบเทียบแนวโน้ม กับกิจการอื่นก่อนที่จะตัดสินใจลงทุน

3. คำนิยามการรับรู้และการวัดมูลค่าขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นงบการเงิน องค์ประกอบของงบการเงินและคำนิยาม

3.1 องค์ประกอบของงบการเงิน คือ ประเภทของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีตามลักษณะเชิงเศรษฐกิจของรายการและเหตุการณ์นั้นที่แสดงไว้ในงบการเงิน ซึ่งแม้บทการบัญชีได้ให้คำนิยามองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการใช้คำนิยามดังกล่าวในการตีความเพื่อจำแนกรายการต่าง ๆ ในงบการเงินโดยมีรายละเอียดดังนี้

– องค์ประกอบซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดฐานะการเงินในปัจจุบัน ได้แก่

ก. สินทรัพย์ หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต

ข. หนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ ภาระผูกพันดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งการชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ

ค. ส่วนของเจ้าของ หมายถึง ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการหลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว

– องค์ประกอบซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดผลการดำเนินงานในงบกำไรขาดทุน ได้แก่

ก. รายได้ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูปกระแสเข้าหรือการเพิ่มค่าของสินทรัพย์ หรือการลดลงของหนี้สินอันส่งผลให้ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้นทั้งนี้ไม่รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของ

ข. ค่าใช้จ่าย หมายถึง การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูปกระแสออกหรือการลดค่าของสินทรัพย์หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สินอันส่งผลให้ส่วนของเจ้าของลดลงทั้งนี้ไม่รวมถึงการแบ่งปันส่วนทุนให้กับผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของ

3.2 การรับรู้องค์ประกอบของงบการเงิน

การรับรู้รายการ หมายถึง การรวมรายการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของงบดุล และงบกำไรขาดทุน หากการรายการนั้นเป็นไปตามคำนิยามขององค์ประกอบและเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการทุกข้อดังต่อไปนี้

1. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการดังกล่าวจะเข้าหรือออกจากกิจการ ซึ่งหลักเกณฑ์นี้ยึดหลัก ความน่าจะเป็น ในการพิจารณาการบันทึกรายการในงบการเงิน

2. รายการดังกล่าวมีราคาทุนหรือมูลค่าที่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งหลักเกณฑ์นี้ยึดหลักการประมาณ ที่สมเหตุสมผลในการพิจารณาการบันทึกรายการในงบการเงิน

สำหรับรายการที่ไม่เข้าเกณฑ์ดังกล่าว กิจการไม่ควรรับรู้รายการนั้นแต่ควรเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือคำอธิบายเพิ่มเติม หากการรายการนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินของกิจการ

3.3 การวัดมูลค่าองค์ประกอบของงบการเงิน

การวัดมูลค่า หมายถึง การกำหนดจำนวนเงินเพื่อรับรู้องค์ประกอบของงบการเงินในงบดุล และงบกำไรขาดทุน การวัดมูลค่าจะเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้เกณฑ์ในการวัดค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. **ราคาทุนเดิม** หมายถึง การบันทึกราคาสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินที่จ่ายไปหรือบันทึกด้วยมูลค่ายุติธรรมของสิ่งของที่นำไปแลกสินทรัพย์มา ณ วันที่เกิดรายการและการบันทึกหนี้สินด้วยจำนวนเงินที่คาดว่าจะต้องจ่ายเพื่อชำระหนี้ที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

2. ราคาทุนปัจจุบัน หมายถึง การแสดงสินทรัพย์ด้วยราคาในปัจจุบันโดยเทียบกับจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในขณะนั้นสำหรับสินทรัพย์ชนิดเดียวกัน หรือสินทรัพย์ที่เท่าเทียมกันและการแสดงหนี้สินด้วยราคาที่ควรเป็นในปัจจุบันโดยเทียบกับจำนวนเงินที่ต้องใช้ชำระภาระผูกพันในขณะนั้น

3. มูลค่าที่จะได้รับ หมายถึง การแสดงสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินที่อาจได้มาในขณะนั้นหากกิจการขายสินทรัพย์โดยมิใช่การบังคับขาย การแสดงหนี้สินด้วยมูลค่าที่คาดว่าจะต้องจ่ายเพื่อชำระหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ

4. มูลค่าปัจจุบัน หมายถึง การแสดงสินทรัพย์และหนี้สินด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคตภายใต้การดำเนินงานตามปกติของกิจการ

ข้อแนะนำเกี่ยวกับการเรียนวิชาบัญชี

1. ควรอ่านหนังสือในแต่ละบทอย่างน้อย 2 ครั้ง ต้องมีความกล้าที่จะถาม หากไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนให้ถามครูผู้สอนทันที

2. ควรทำแบบฝึกปฏิบัติทุกข้อด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3. ไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง แต่ต้องอาศัยความขยัน มุ่งมั่น และความพยายาม

4. การเขียนตัวหนังสือและตัวเลขให้อ่านง่าย สะอาด ชัดเจน ละเอียดและเรียบร้อย

5. การเขียนตัวเลขทางบัญชี ควรปฏิบัติดังนี้

5.1 ตัวเลขทุกจำนวนตั้งแต่ 3 หลักขึ้นไปให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) โดยนับจากจุดทศนิยมไปทางซ้ายมือทุก 3 ตัว และการเขียนเลขให้เขียนตรงหลักกันเสมอ เช่น

5.2 การเขียนตัวเลขในช่องจำนวนเงิน ให้เขียนหลักหน่วยของจำนวนบาท
ใกล้เส้นแบ่งช่องบาทและช่องสตางค์เสมอ

จำนวนเงิน		
บาท	สต.	
9,500	25	ถูกต้อง
5,900	50	ผิด

5.3 การเขียนจำนวนสตางค์ที่จะเขียนในช่องสตางค์ ถ้าไม่มีให้ใช้ - หรือ 00
แต่มีก็นิยมใช้ - มากกว่า

จำนวนเงิน		
บาท	สต.	
1,500	50	
25,900	25	
198,000	-	
234	-	
65	75	

5.4 การเขียนตัวเลข ถ้ามีการเขียนผิด การทำบัญชีไม่ควรลบ เพราะอาจแสดง
ถึงการทุจริตได้ ให้แก้ไข โดยใช้ไม้บรรทัดวางทับเขียนเส้นขนานลงบนตัวเลขที่ผิด และแก้ไข
ตัวเลขที่ถูกต้องไว้เหนือตัวเลขที่ผิด และให้ลงลายมือชื่อของผู้ทำบัญชีนั้นกำกับไว้ด้วย เช่น

1,050 50
~~1,500 50~~ คงขวัญ
 25,900 25
 198,000 -

5.5 การเขียน วัน เดือน ปี ในรูปแบบของบัญชีให้เขียน ปี เดือน วัน แต่เวลาอ่านให้อ่าน วัน เดือน ปี การเขียน พ.ศ. ถ้าอยู่ในหน้าเดียวกันให้เขียน พ.ศ. เพียงครั้งเดียว ในช่อง พ.ศ. ของทุกหน้า การเขียนเดือน นิยมเขียนอักษรย่อของแต่ละเดือน ถ้าอยู่เดือนเดียวกันให้เขียนเดือนเพียงครั้งเดียวในแต่ละหน้าบัญชี และการเขียนวันที่ ให้เรียงตามลำดับเหตุการณ์ ที่เกิดรายการค้าขึ้นก่อนหลัง เช่น

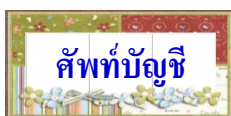
พ.ศ. 25XX	
เดือน	วันที่
ม.ค.	1
	2
	3

สรุป

การบัญชี หมายถึง ศิลปะของการจัดบันทึกการจำแนกให้เป็นหมวดหมู่และการสรุปผลสิ่งสำคัญในรูปตัวเงิน รายการ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านการเงิน รวมทั้งการแปลความหมายของผลการปฏิบัติดังกล่าว ในการจัดทำบัญชีควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของข้อมูลการบัญชีเป็นหลัก เนื่องจากเป็นส่วนที่ช่วยให้กิจการดำเนินงานไปในทิศทางที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการบัญชีและยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางบัญชี และสิ่งที่สำคัญต่อผู้ศึกษาวิชาการบัญชีก็คือการปฏิบัติตนให้สม่ำเสมอต่อการเรียน จึงจะบรรลุตามเป้าหมายในชีวิตที่ตั้งไว้

แม่บทการบัญชี (Accounting Framework) ไม่ถือเป็นมาตรฐานการบัญชี แต่เป็นกรอบหรือแนวคิดขั้นพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ตลอดจนกำหนดและนำมาตราฐานการบัญชีมาปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเรื่องที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีรองรับ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายมีความเข้าใจและปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

ศัพท์บัญชี	ศัพท์ภาษาอังกฤษ
การบัญชี	Accounting
สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.)	The Institute of Certified Accountants and Auditor of Thailand : ICAAT
สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศสหรัฐอเมริกา	The American Institute of Certified Public Accountants : AICPA
มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ	International Accounting Standard : IAS
การทำบัญชี	Book Keeping
ผู้ทำบัญชี	Book Keeper
การรวบรวม	Collecting
การบันทึก	Recording
การจัดจำแนก	Classifying
การสรุปข้อมูล	Summarizing
รายงานทางการเงิน	Accounting Report
แม่บทการบัญชี	Accounting Framework
เกณฑ์คงค้าง	Accrual basis
การดำเนินงานต่อเนื่อง	Going Concern

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1

คำชี้แจง : จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การบัญชี (Accounting) เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร (1 คะแนน)

.....

.....

.....

2. จงสรุปสาระสำคัญของแม่บทการบัญชี (Accounting Framework) มาพอเข้าใจ (1 คะแนน)

.....

.....

.....

3. ข้อสมมติตามแม่บทการบัญชีมีกี่ข้อ ได้แก่อะไรบ้าง (1 คะแนน)

.....

.....

4. ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินต่อผู้ใช้ ควรมีลักษณะตามที่แม่บทการบัญชีกำหนดไว้
อย่างไรบ้าง (1 คะแนน)

.....

.....

5. “เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ” หมายถึงอะไร (1 คะแนน)

.....

.....

6. จงเขียนเครื่องหมายจุลภาค (.) ในจำนวนเงินต่อไปนี้ลงในตารางให้ถูกต้องตามหลักการบัญชี
ที่รับรองทั่วไป (5 คะแนน)

จำนวนเลข	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.
9000		
90000		
900000		
9000000		
90000000		

7. จงนำตัวเลขในช่อง “จำนวนเลข” ไปบันทึกในช่องจำนวนเงินพร้อมแสดงยอดรวม ให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (5 คะแนน)

จำนวนเลข	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.
29.30		
950		
1900.10		
49,400.59		
รวม		

8. จงแก้ไขตัวเลขต่อไปนี้ (5 คะแนน)

ข้อที่	ตัวเลขที่ผิด	ตัวเลขที่ถูกต้อง	วิธีแก้ไขตัวเลขทางบัญชี
ตัวอย่าง	1,500.50	1,050.50	1,050.50 —1,500.50— ณเดช
1	353.25	533.25	
2	2,100.-	1,200.-	
3	19,199.-	19,919.-	
4	124,086.-	142,860.-	
5	9,607,432.50	9,760,432.50	

9. จงเขียนตัวเลขต่อไปนี้เป็นตัวอักษร (5 คะแนน)

ลำดับ	จำนวนเงิน (ตัวเลข)	จำนวนเงิน(ตัวอักษร)
1	353.25	
2	1,999.75	
3	50,021.-	
4	450,000.-	
5	9,090,500.-	

10. จงเขียนจำนวนเงินต่อไปนี้เป็นตัวเลขและหายอดรวม (7 คะแนน)

ลำดับ	จำนวนเงิน(ตัวอักษร)	จำนวนเงิน (ตัวเลข)
1	สองร้อยห้าสิบบาทถ้วน	
2	สี่พันเก้าร้อยยี่สิบบาทถ้วน	
3	ห้าหมื่นแปดพันหกร้อยสามสิบเจ็ดบาทยี่สิบห้าสตางค์	
4	สามแสนหนึ่งพันห้าสิบบาทเจ็ดสิบห้าสตางค์	
5	แปดล้านสี่แสนเก้าพันบาทถ้วน	
รวม		

รวมคะแนน.....คะแนน

☐ ผ่าน (19 คะแนนขึ้นไป)

☐ ไม่ผ่าน (ต่ำกว่า 19 คะแนน)

ลงชื่อ.....

ผู้ตรวจ

กิจกรรมที่ 1.1

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
 วิชาการบัญชี เรื่อง.....
 กำหนดส่งงาน.....ส่งงานวันที่.....คะแนนที่ได้.....

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายความหมายของการบัญชีได้

กิจกรรมปฏิบัติ ให้นักเรียนบอกความหมายของการบัญชีตามคำนิยามของสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศสหรัฐอเมริกา (AICPA) ที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ดังนี้ (7 คะแนน)

การบัญชี หมายถึง	
.....	
.....	
↓	↓
1.	2. ....
↓	
1.1	
1.2	
1.3	
1.4	

กิจกรรมที่ 1.2

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

วิชาการบัญชี เรื่อง.....

กำหนดส่งงาน.....ส่งงานวันที่.....คะแนนที่ได้.....

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกประโยชน์ของข้อมูลการบัญชีได้

กิจกรรมปฏิบัติ ให้นักเรียนระบุประโยชน์ของข้อมูลการบัญชีในช่องว่างที่กำหนดให้
(3 คะแนน)

ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชี

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องกระดาษคำตอบ เวลา 10 นาที

1. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชี
  - ก. ควบคุมรักษาสินทรัพย์กิจการ
  - ข. ทราบผลการดำเนินงานกิจการ
  - ค. ทราบฐานะการเงินของกิจการ
  - ง. ถูกทุกข้อ
2. ข้อใด **ไม่ใช่** ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชี
  - ก. ช่วยให้มึระบบควบคุมภายในที่ดี
  - ข. ช่วยลดขาดทุนที่อาจจะเกิดขึ้น
  - ค. ช่วยวางแผนและตัดสินใจ
  - ง. ช่วยหาแหล่งเงินทุน
3. ข้อใดเป็นการเขียนตัวเลขที่ใส่เครื่องหมายถูกต้อง
  - ก. 189
  - ข. “9,251”
  - ค. 98,922.-
  - ง. 107,500.35.-
4. ข้อใดหมายถึงแม่บทการบัญชี
  - ก. Accounting Framework
  - ข. Financial Statements
  - ค. Accounting
  - ง. Framework
5. การเก็บใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการซื้อและขายเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจคือลักษณะข้อใด
  - ก. การรวบรวมข้อมูล
  - ข. การสรุปข้อมูล
  - ค. การจดบันทึก
  - ง. การจำแนก

6. การจดบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปคือลักษณะข้อใด
- ก. Collecting
  - ข. Recording
  - ค. Classifying
  - ง. Summarizing
7. รายงานทางการเงิน เป็นลักษณะของการบัญชีตามข้อใด
- ก. การจำแนกข้อมูล
  - ข. การบันทึกข้อมูล
  - ค. การสรุปข้อมูล
  - ง. ถูกทุกข้อ
8. การแบ่งหมวดหมู่ของบัญชีประเภทต่าง ๆ คือข้อใด
- ก. การสรุปข้อมูล
  - ข. การให้ข้อมูล
  - ค. การจำแนก
  - ง. การบันทึก
9. การรับรู้รายการ ณ วันที่เสนอรายงาน หมายถึงข้อใด
- ก. เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ
  - ข. ตัวแทนอันเที่ยงธรรม
  - ค. ความเป็นกลาง
  - ง. ความครบถ้วน
10. ข้อใดเป็นข้อมูลปราศจากการชี้นำผู้ใช้งบการเงิน
- ก. ตัวแทนอันเที่ยงธรรม
  - ข. ความระมัดระวัง
  - ค. ความเป็นกลาง
  - ง. ความครบถ้วน

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. ผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. นนทบุรี :
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2553.

_____. การจัดทำบัญชีและงบการเงิน. นนทบุรี : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์,
2554.

_____. การอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. นนทบุรี : กรมพัฒนา
ธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2554.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช**

2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กานต์นภัส บุญลึก. บัญชีเบื้องต้น 1. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2554.

จิรพันธ์ จันทน์โรจน์. **บัญชีเบื้องต้น 1.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ,
2549.

เชาวลีย์ พงศ์ผาติโรจน์. **หลักการบัญชีเบื้องต้น 1.** กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2548

ผกาพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร. **การบัญชี 1.** กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์เสมาสาส์น,
2550.

มนัสชัย กীরติผจญ และคณะ. **บัญชีเบื้องต้น 1.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอมพันธ์, 2551.

ศิริรัฐ โชติเวชการ. **บัญชี...ทำเป็นเห็นทางรวย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญาบุ๊ค,
2555.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. **มาตรฐานการบัญชี (ปรับปรุง 2552).**
กรุงเทพมหานคร, 2554.

สมสกุล ศรีเมฆ. (2555). **วิชาบัญชีเบื้องต้น 1.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://somsakul.com/> สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2555.

อชิระ ประดับกุล. **บัญชีต้องรู้.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญาบุ๊ค, 2556.

อดิสร เลาหวณิช และชนงกรณ์ กุณฑลบุตร. **การบัญชีขั้นต้น 1.** กรุงเทพมหานคร :
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

อำนาจ รัตนสุวรรณ และอรรถพล ตริตานนท์. **การบัญชีขั้นต้น.** กรุงเทพมหานคร :
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 1

คำชี้แจง : จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การบัญชี (Accounting) เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร (1 คะแนน)

การเก็บรวบรวม บันทึกรายการ จำแนก และทำสรุปข้อมูล เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่เป็นในรูปของตัวเงินไว้ใน สมุดบัญชีอย่างสม่ำเสมอเป็นระเบียบถูกต้องตามหลักการและผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคล หลายฝ่ายและผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

2. จงสรุปสาระสำคัญของแม่บทการบัญชี (Accounting Framework) มาพอเข้าใจ (1 คะแนน)

แม่บทการบัญชี (Accounting Framework) ไม่ถือเป็นมาตรฐานการบัญชี แต่เป็นกรอบหรือแนวคิดขั้นพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ตลอดจนกำหนดและนำมาตราฐานการบัญชีมาปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเรื่องที่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีรองรับ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายมีความเข้าใจและปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

3. ข้อสมมติตามแม่บทการบัญชีมีกี่ข้อ ได้แก่อะไรบ้าง (1 คะแนน)

ข้อสมมติตามแม่บทการบัญชี มี 2 ข้อ ได้แก่

1) เกณฑ์คงค้าง (Accrual basis)   2) การดำเนินงานต่อเนื่อง (Going concern)

4. ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินต่อผู้ใช้ ควรมีลักษณะตามที่แม่บทการบัญชีกำหนดไว้อย่างไรบ้าง (1 คะแนน)

1) ความเข้าใจได้   2) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ   3) ความเชื่อถือได้

5. “เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ” หมายถึงอะไร (1 คะแนน)

เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ หมายถึงข้อมูลต้องบันทึกและแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ ไม่ใช่ตามรูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว

6. จงเขียนเครื่องหมายจุลภาค (,) ในจำนวนเงินต่อไปนี้ลงในตารางให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (5 คะแนน)

จำนวนเลข	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.
9000	9,000	–
90000	90,000	–
900000	900,000	–
9000000	9,000,000	–
90000000	90,000,000	–

7. จงนำตัวเลขในช่อง “จำนวนเลข” ไปบันทึกในช่องจำนวนเงินพร้อมแสดงยอดรวม ให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (5 คะแนน)

จำนวนเลข	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.
29.30	29	30
950	950	-
1900.10	1,900	10
49,400.59	49,400	59
รวม	52,279	99

8. จงแก้ไขตัวเลขต่อไปนี้ (5 คะแนน)

ข้อที่	ตัวเลขที่ผิด	ตัวเลขที่ถูกต้อง	วิธีแก้ไขตัวเลขทางบัญชี
ตัวอย่าง	1,500.50	1,050.50	1,050.50 ~~1,500.50~~ — ณเดช
1	353.25	533.25	533.25 ~~353.25~~ — แอนฟิลด์
2	2,100.-	1,200.-	1,200.- ~~2,100.-~~ — แอนฟิลด์
3	19,199.-	19,919.-	19,919.- ~~19,199.-~~ — แอนฟิลด์
4	124,086.-	142,860.-	142,860.- ~~124,086.-~~ — แอนฟิลด์
5	9,607,432.50	9,760,432.50	9,760,432.50 ~~9,607,432.50~~ — แอนฟิลด์

9. จงเขียนตัวเลขต่อไปนี้เป็นตัวอักษร (5 คะแนน)

ลำดับ	จำนวนเงิน (ตัวเลข)	จำนวนเงิน(ตัวอักษร)
1	353.25	สามร้อยห้าสามบาทยี่สิบห้าสตางค์
2	1,999.75	หนึ่งพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาทเจ็ดสิบห้าสตางค์
3	50,021.-	ห้าหมื่นยี่สิบเอ็ดบาทถ้วน
4	450,000.-	สี่แสนห้าหมื่นบาทถ้วน
5	9,090,500.-	เก้าล้านเก้าหมื่นห้าร้อยบาทถ้วน

10. จงเขียนจำนวนเงินต่อไปนี้เป็นตัวเลขและหายอดรวม (7 คะแนน)

ลำดับ	จำนวนเงิน(ตัวอักษร)	จำนวนเงิน (ตัวเลข)
1	สองร้อยห้าสิบบาทถ้วน	250.-
2	สี่พันเก้าร้อยยี่สิบบาทถ้วน	4,920.-
3	ห้าหมื่นแปดพันหกร้อยสามสิบเจ็ดบาทยี่สิบห้าสตางค์	58,637.25
4	สามแสนหนึ่งพันห้าสิบบาทเจ็ดสิบห้าสตางค์	301,053.75
5	แปดล้านสี่แสนเก้าพันบาทถ้วน	8,409,000.-
รวม	แปดล้านเจ็ดแสนเจ็ดหมื่นสามพันแปดร้อยหกสิบเอ็ดบาทถ้วน	8,773,861.-

รวมคะแนน.....คะแนน

☐ ผ่าน (19 คะแนนขึ้นไป)

☐ ไม่ผ่าน (ต่ำกว่า 19 คะแนน)

ลงชื่อ.....

ผู้ตรวจ

เฉลยกิจกรรมที่ 1.1

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
 วิชา การบัญชี เรื่อง.....
 กำหนดส่งงาน.....ส่งงานวันที่..... คะแนนที่ได้.....

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายความหมายของการบัญชีได้

กิจกรรมปฏิบัติ ให้นักเรียนบอกความหมายของการบัญชีตามคำนิยามของสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศสหรัฐอเมริกา (AICPA) ที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ดังนี้ (7 คะแนน)

การบัญชี หมายถึง *ศิลปะของการจัดบันทึก การจำแนกให้เป็นหมวดหมู่ และการสรุปผล สิ่งสำคัญในรูปตัวเงิน รายการ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทางด้านการเงิน รวมทั้งการแปลความหมายของผลการปฏิบัติดังกล่าว*

1. การทำบัญชี (Book Keeping)

2. การให้ข้อมูลทางการเงิน

1.1 การรวบรวม (Collecting)

1.2 การบันทึก (Collecting)

1.3 การจำแนก (Classifying)

1.4 การสรุปข้อมูล (Summarizing)

เฉลยกิจกรรมที่ 1.2

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
 วิชา การบัญชี เรื่อง.....
 กำหนดส่งงาน.....ส่งงานวันที่..... คะแนนที่ได้.....

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกประโยชน์ของข้อมูลการบัญชีได้

กิจกรรมปฏิบัติ ให้นักเรียนระบุประโยชน์ของข้อมูลการบัญชีในช่องที่กำหนดให้
 (3 คะแนน)

ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชี

1.	ดำเนินธุรกิจ	เพื่อเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการ
2.	ธุรกิจ	เพื่อช่วยในการวางแผนและตัดสินใจของ
3.	ค่าใช้จ่ายของกิจการ	เพื่อช่วยในการวางแผนกำไร และควบคุม
4.		เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการหาแหล่งเงินทุน

ชื่อ..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/..... เลขที่.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	คำตอบ			
	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบทดสอบหลังเรียน

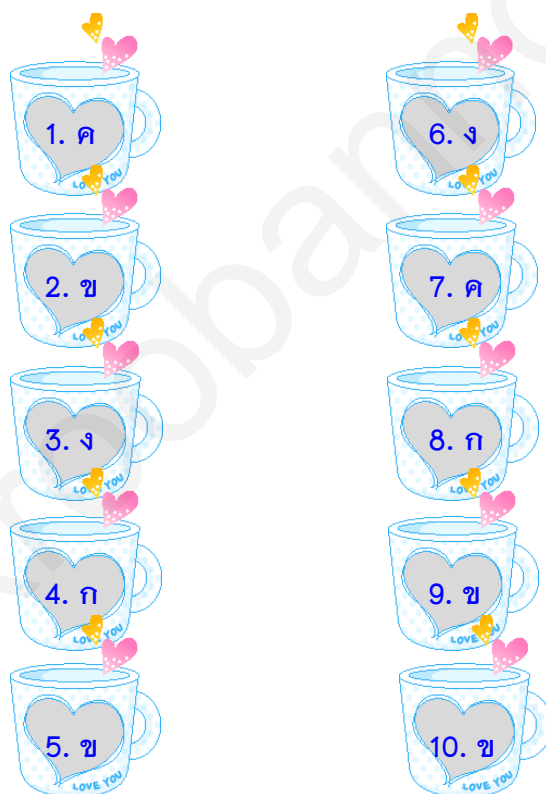
ข้อ	คำตอบ			
	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

บันทึกคะแนนสอบ

ก่อนเรียน	หลังเรียน	พัฒนาการ

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)
...../...../.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ
เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี

ที่	รายการ	คะแนน
1	ตอบถูกต้อง ข้อละ	1
2	ตอบผิด หรือ ไม่ตอบ ข้อละ	0

การประเมินผล

ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

